

Kohtuus vaarassa 11.-13.10. 2019 Koli

Työpajojen yhteenvedot

RUOKA

Ryhmän työskentelyyn osallistui n. 10 henkilöä. Ryhmä työskenteli kolmen päivän aikana yhteensä kolme kertaa. Puheenjohtajana toimi Topi Linjama. sihteeri Ulla Siippainen
Joensuussa pidetyn seminaarin yhtenä puhujana ollut Galina Kallio antoi hyvän pohjan ruuantuotannon moniin kysymyksiin. (www.galinakallio.fi)

Keskustelu Kolin työpajassa pohjautui annettuun tehtävään ekologisen jälleenrakentamisen haasteista. Maailman CO₂-päästöistä 1/5 syntyy ruuantuotannosta, joten keskittyminen syötävien kasvien viljelyyn luonnonmukaisesti oli paikallaan.

Ryhmäläisiä kiinnosti omat mahdollisuudet kokeilla viljelyä ja siten saada paitsi lähiruokaa myös lisätä ruokaomavaraisuutta.

Missä viljelyä voi oppia?

- Alan oppilaitokset > ongelmana keskittyminen tehotuotantoon kemiallis-teknologisiin menetelmin.
- Itse kokeillen > tietoa kokeneemmilta.
- Kansalaisopistojen lyhytkurssit voivat innostaa kokeilemaan pienimuotoisesti omaa viljelyä.
- Koko kylän kasvimaat, esim. Kinahmossa ollut kokeilu. Voi saada opetusta kädestä pitäen.
- Koulujen osuus tiedon lisääjänä > ryhmässä ollut koululainen totesi ajatuksen toimivan halukkaille.

Millaisia kokemuksia viljelystä?

- Osaa kiinnosti ruuantuotannon ketjut.
ketjut tuotannossa läpinäkyviksi
fossiiliset polttoaineet eivät näy ruuan hinnassa
voiko ruoka maksaa enemmän?
- Osalla oli omia kokemuksia viljelystä
 - Joku oli saanut 1/2 ha alueelta 70kg perunaa, joku kertoi saaneensa 100kpl valkosipuleita jne.
 - Istumatyöläinen laskee myös ruumiillisen työn hyödyksi.

Lähiruuan saaminen omaan kulutukseen

- Verkostoituminen tärkeää
- Ruokapiirit
 - Ruokapiireistä haluttiin houkuttelevampia kuin mitä ne nyt ovat, jotta ne tulisivat helpoiksi ”tavallisille”kuluttajille. Ruokapiireissä vapaaehtoistyötä. Myös verkkokauppana.
- Yhteisöpuutarhat
- Viljelyä kokeillen kotitarpeiksi, viljelyä yhdessä tai yhteisössä päämäärätietoisesti omavaraisuusasteen lisäämiseksi, viljelyä pienellä maatilalla myyntiin.

Omavaraisuus

- Verkostoituminen yksi mahdollisuus edistää ruokaomavaraisuutta.
- Myös ”tehotuotantoa” tarvitaan, lisäkoulutuksen tarve. Maataloustuet suunnattava hiiltä sitovaan tuotantoon.
- Tukien poistaminen kokonaan? Poliittiset päätökset tärkeitä joka tapauksessa.
- Maaseutu autioituu > kaupunkiviljely tullut trendikkääksi> maaseutu nyt osin käyttämätön mahdollisuus.
- Maaseudun viljelijä saattaa myydä esim. härkäpapusadon karjanrehuksi.(sopimus tehty ruhuviljelystä, ei voi myydä ihmisravinnoksi)
- Tuoko ilmastonmuutos uusia asukkaita maaseudulle?

Esteet ja ratkaisuehdotuksia pienimuotoiselle luomutuotannolle

- Työ raskasta, työvoimaa hankala saada > kuinka saada nuoret innostumaan peltotöistä.
- Ottavatko viljelijät mieluummin töihin ulkomaalaisia kausityöntekijöitä? Kustannussyyt?
- Kuluttajat eivät valmiita maksamaan korkeampaa hintaa tuotteesta, jonka viljelyssä otettu huomioon myös maaperän kunnossapito.
- Luomutuotantoa lisäisi kauppakettujen valmius ottaa myyntiin oman paikkakunnan lähiruokaa > kuljetukset lyhenisivät.
- Kulutustottumusten muuttuminen > arvostetaan ekologisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisesti tuotettua ruokaa.
 - tarvitaan poliittista painostusta
 - halu lisätä omaa ruokaomavaraisuutta
 - kansalaistoiminta

BIOTOPIA

Kaarne Karjalainen

Ryhmämme aiheena oli tosiaan Biotopia. Koska en ehtinyt oikein suunnittelemaan ryhmän toimintaa, kuulin itsekin ryhmämme ideasta tarkemmin vasta perjantaina illalla. Ideanamme oli siis toteuttaa elämyksellinen luontoretki lähimetsikköön, jonka aikana työpajan osallistujat voisivat työstää yhtä seuraavista teemoista:

* Kekritär ja marrasaika manalan matkana

* Ajatukset, ideat ja muut mentaaliset prosessit kompostoituvina l. orgaanisina kokonaisuuksina

* Biotopia - unelma biologisesta kansalaisuudesta, joka perustuu elonyhteisön jäsenyyteen

Perjantaina illalla järjestäydyimme ja esittäydyimme. Ryhmämme jäi pieneksi (8 henkilöä?) mutta toisaalta se oli juuri sopiva koko tällaiseen elämyksellisempään työskentelyyn.

Lauantain ensimmäisen session aikana menimme metsään, eli tässä tapauksessa Kolin kansallispuiston pohjoisimpiin metsiin kylän välittömässä läheisyydessä. Paikka, johon päädyimme, oli varttunut kuusikko, jossa oli yllin kyllin sammalta, lakastuvia lehtiä, kiviä eli louhikkoa sekä pieni purokin vähän syvemmillä metsässä. Olimme sinällään varsin vaikuttavassa metsässä, mutta läheisen satamatien liikenteen melu häiritsi hiukan työskentelyä. Toisaalta fossiililiikenteen hulluus on tietenkin yksi hyvä syy myös ryhmämme työskentelylle. Sää oli varsin syksyinen: kolea sade

kesti koko päivän ja hiipi vääjäämättä metsäläisten olemukseen. Toisaalta sadesään synkeys alleviivasi martaisen työskentelyn merkityksiä ja korosti kauniisti kellastuneiden lehtien väritystä.

Aloitimme lauantain ensimmäisen session laululla. Esittelimme itsemme toisillemme ja samalla metsälle, jolle siis annoimme mahdollisuuden tutustua meihin rauhassa ennen muuta toimintaa. Sen jälkeen Irma Heiskanen (pj) esitteli vielä kertaalleen em. teemat ja ohjasi ryhmän yksilölliseen työskentelyyn, eli pohtimaan itsekseen jotain teemaa ja sen merkitystä omassa elämässä. Teimme jonkin aikaa yksilöllistä työskentelyä, eli kukin liikkui metsässä ja antoi sateisen syyskelin nostaa orgaanisesti esiin asiallisia teemoja. Oma työskentelyni lähti liikkeelle kaltaiselleni "kultakorvalle" ominaisesti eli liikenteen melua harmitellen. Vähitellen kiinnitin kuitenkin huomioni kookkaisiin kuusiin ja niitä pitkään tarkkailtuani tulin siihen tulokseen, ettei kuusia tunnu oikein kiinnostavan liikenne. Sen sijaan ne ovat sanan varsinaisessa merkityksessä, juurevina ja läsnäolevina. Kuusien pitkän tarkastelun myötä ne herättivät minussa taas kerran omalaatuista hilpeyttä. Olen nimittäin jo pitemmän aikaa kokenut kuusikot myös jotenkin nostattavina paikkoina, ja minulle tuo "nostattavuus" kiteytyy ylöspäin kaareutuneiden kuusen alaoksien muotoon. Kun niitä katsoo ja toisaalta alkaa liikkua paikoillaan ylösalaisin, syntyy sellainen vaikutelma, että kuuset nostelevat oksiaan kuin käsiä, ikään kuin "nostattaakseen" tunnelmaa tai kulkijan mielialaa. Niin kävi nytkin ja jaoin tämän nostauksen ryhmän kanssa. Se päättyi lopulta sunnuntain esitykseemmekin.

Lauantain jälkimmäinen istunto alkoi iltapäivällä, sateen yhä yltyessä ja metsän jo hämärtyessä. Jatkoimme kukin omasta työskentelystäamme asetuttuamme ensin metsään. Minä päädyin tällä kertaa puron äärelle ja tarkastelin sitä pitkään. Puron poikki oli kaatunut lahonnut koivu, ja koivun runkoa vasten kerääntyi hitaasti kellastuneita lehtiä. Lehtien muodostaman padon keskeltä vesi pääsi kuitenkin virtaamaan vapaasti. Oli jotenkin tavattoman kiehtovaa seurata veden virtausta ja lehtien viljejä pyörteitä niiden kohdatessa padon muodostaman esteen. Tämän luonnollisen näytelmän innostamana pohdin ajatuksia orgaanisina prosesseina ja ajattelumme ajoittaisia tukoksia. Niillä voi myös olla uutta ja kaunista luova funktionsa, aivan kuten puron tukoksella, joka loi veden virtaukseen erilaisia pyörteitä ja akanvirtoja. Puro näyttäytyi minulle suorastaan Tuonenvirtana, jonka tukoksien seuraaminen tuntui siinä hetkessä tärkeämmältä kuin mikään muu. Pohdin myös luonnon mytologiaa luovaa kykyä katsellessani lehtien leikkiä virrassa. Ehkä joku lehdistä on kuin oman elämänsä Väinämöinen, joka ylittää Tuonelan joen ja palaa sieltä vielä takaisinkin? Virta nimittäin painoi osan lehdistä vastavirtaan kohti patoa... Lopulta, vain hieman ennen kuin Irma huhui ryhmämme kokoon, lehtipato muuttui liian raskaaksi ja virta vei sen mukanaan. Hetkelliseksi jäänyt tukos, virtauksen monet muutokset ja hetkelliset kauneuden ilmentymät hävisivät hitaasti virtaavan veden mukana.

Sunnuntaiamuna, teekupposen ääressä, pohdin jonkinlaista synteesiä työpajamme annille. Mitä tästä kaikesta voisi sanoa, etenkin suhteessa muutosliikkeen organisoimiseen? Tulin sellaiseen ajatelmaan, että Kohtuusliikkeen ja minkä tahansa muutosliikkeen tulisi tehdä myös tällaista "kompostointia" osana organisoitumistaan. Käytännössä olisi siis ensinnäkin tarkasteltava, millaisia ajatuksia, toimintamalleja, arvoja, oletuksia ym. liikkeessä on ja ovatko ne kaikki vielä elinvoimaisia, vai onko osa niistä jo lakastunut, haurastunut tai maatumassa. Olennaista olisi etenkin siis pitkitetty tarkastelu, ilman mitään vaatimusta toiminnalle: kaikkia tukoksia ei tarvitse purkaa tai korjata, vaan niillä voi olla oma merkityksensä muutosliikkeen organisoimisen - tai minkä tahansa orgaanisen ajattelun - kannalta. Myllypuron sivuhaara opetti minulle, että osa tukoksista purkautuu kyllä itsestään ja että tukoksilla voi olla hetkellinen, uuttaluova funktionsa, aivan kuten hetkellisellä lehtipadollakin.

Muutosliikkeen organisoimisen kannalta olisi hyvä muistaa, että mätänevät, lakastuvat, kuolevat asiat eivät ole ongelma, vaan osa elämän vääjäämätöntä kiertokulkua. Niitä tarkkailemalla voisimme kenties elää syvemmin ja toimia orgaanisemmin. Teollinen sivilisaatiomme on tietenkin siivonnut kuoleman, vanhenemisen ja haurastumisen kaltaiset asiat syrjään, koska ne ovat hankalia, hallitsemattomia eivätkä oikein tottele runsastakaan energiankäyttöä.

Jos haluamme toimia toisin ja tuoda todellista muutosta liikkeenä ja ihmisinä, meidän olisi hyvä myös huomioida mätänevät, haurastuvat ja lakastuvat puolet itsessämme ja liikkeessämme. Monesti pelkkä kunnioittava ihmetteleminen riittää. Vaarana on tietenkin, että mikäli emme anna hajoamiselle ja mätänemiselle sen ansaitsemaa asemaa elämän kiertokulun olennaisena osana, päädymme toisintamaan teollista toimintamallia, joka ymmärtää vain energiaa, dynaamista kasvua ja jatkuvaa kehitystä. Sitten ihmetellään, miksei muutosta oikein tahdo syntyäkään ja dynaamisen aktivistin kehommekin vaan haurastuu haurastumistaan, kunnes eräänä päivänä humus perii meidätkin...

EKOLOGINEN JÄLLEENRAKENNUS

Ryhmän työskentelyn taustana toimi 7.10.2019 julkistettu Bios- raportti ekologisesta jälleenrakennuksesta (<https://eko.bios.fi/>). Keskusteltiin siitä, onko raportti kestäväällä pohjalla. Kysyimme, täyttääkö se Kohtuus- liikkeen tavoitteet ja vaatimukset. Pohdimme myös Toni Ruuskan Bios- kriittistä kommenttipuheenvuoroa Joensuun Educalla perjantai-iltapäivällä 11.10.2019. Totesimme, että Ruuskan syvävihreä kritiikki on paikallaan, mutta yleisesti ottaen Bios- raportti on askel oikeaan suuntaan. Aikaa ei ole hukattavaksi, ja valtiokoneistoon nojaaminen ja sen uudistaminen, jota raportti nostaa esiin, lienee tässä tilanteessa myös paikallaan. Kysymys on myös (työryhmässämme) siitä, miten Kohtuusliike huomioi nämä Bios- teesit omassa toiminnassaan.

Kun puhumme jälleenrakennuksesta, ilmastovaikutuksista ja yksilön valinnoista, on tärkeää, että emme ehdoin tahdoin syyllistä yksilöitä, emmekä lisää eri näkemysten välistä polarisaatiota. Syyllistämisen sijaan on mielekästä korostaa (Biosin tapaan) järjestelmätason muutostarpeita ja yhteisöllistä vastuunottoa. Kohtuusliike onkin eri kampanjoissaan ajanut rakenteellisia korjausliikkeitä - esimerkiksi eri tuotannonalojen (mm. metsäsektorin, kaivosteollisuuden ja maankäyttöpolitiikan) sekä kaupunkisuunnittelun muutostehtäviä täsmentämällä, ja tämä suuntaus nähtiin työryhmässämme jatkossakin tarpeellisenä.

Yksilökohtaisten elämäntaparakaisujen ja niiden hiilijalanjäljen alleviivaaminen synnyttää monella taholla lähtökohtaista muutosvastarintaa ja heijastuu – kuten olemme saaneet nähnä – varsin suoraviivaisesti puolueiden kannatusmuutoksissa. Yksilövastuullistamisen ja arkeen kohdistuvan elämäntapakritiikin varassa etenevä ilmastopolitiikka kohtaa väistämättä sen vastustamisesta motivoituvan identiteettipolitiikan ja johtaa tämänmukaiseen äänestyskäyttäytymiseen. Ryhmässämme totesimme, että empatian puute on varsin yleistä monien poliittisten muutosliikkeiden perinteessä ja myös Kohtuus- liikkeessä voisi olla tarpeen miettiä yhteiskunnallisten ulostulojen kantautumista erilaisissa sosiaalisissa ryhmissä, erityisesti eritavoin syrjäytyneiden keskuudessa.

Keskustelimme myös ideoiden ja ajatusten hitaasta kypsymisestä. Hyvien ajatusten itäminen voi viedä sukupolven ajan. Toisaalta nykyisten ilmasto/ympäristö- ja kehityskriisien aikaudella on muotoiltava kiireisellä aikataululla kantavia järjestelmätason muutosratkaisuja, joille on mahdollista

saada laaja poliittinen tuki. Kantavuus tässä tarkoittaa sitä, että varotaan vääräsuuntaisia ja itseään vastaan käyviä siirtymäehdotuksia (kiireen ja paniikin ilmapiirissä). Varovaisuus edellyttää muun muassa kommunikaation monipuolistamista niin Kohtuusliikkeen sisällä kuin ulkosuhteissakin.

Useaan kertaan palasimme ryhmässämme kysymykseen, mikä on Kohtuusliikkeen agenda tästä eteenpäin? Edellyttämekö lopulta koko (yhteiskunta)järjestelmän muutosta vai nimenomaisesti painotettuja järjestelmätasoisia muutoksia? Tyydyimmekö vanhan korjaamiseen? Miten vanhan purkamisen, saavutetuista eduista luopumisen ja ylikulutuksen vähentämisen viesti pitää nykytilanteessa muotoilla ja jakaa? Kenelle ja miten kohdennamme muutostarpeen? Miten huomioimme sen, että kaikilla ei ole mahdollisuutta vähentämiseen tai luopumiseen?

Kohtuusliike on pyrkinyt aina toimimaan myös esimerkkinä. Kohtuustoimijat tarjoavat ideoita ja malleja resurssien käytön vähentämiseen ja uudelleenjakamiseen. Työryhmässämme ajattelimme, että vähentämisen ja jakamisen malli tulee myös kiinnittää osaksi sellaista yhteiskunnallista ohjausta, joka pyrkii kohtuullistamaan maamme ja planeettamme rikkaimman väestönosan ekologista jalanjälkeä. Näin asetettu eriarvoistumisen purkamisen ohjelma myös luo pohjan eri lailla marginalisoitujen ryhmien entistä tiiviimmälle yhteistyölle. Tällöin syrjäytyneiden keskinäisen eripurauksen sijaan kohtuuden kannatus todennäköisesti vahvistuu – mikä on nähtävä myös mahdollisuutena kannatusmuutoksille vaalitulanteissa, 'edustuksellisen osallistumisen' piirissä.

Demokraattisten käytäntöjen elvyttämisen on oltava jatkossakin tärkeällä sijalla myös Kohtuusliikkeessä. Pettymys demokratiaan ja sen etäntyminen ihmisten arjesta johtaa helposti kynniseen yhteiskuntasuhteeseen ja sen mukaiseen äänestyskäyttäytymiseen (vrt. Teppo Eskelisen Kohtuuväärassa- luento 30.9.2019: <https://youtu.be/qDFsaediy5M> ja Demokratia utopiana -kirja). Demokratiatyössä esimerkiksi ekologista jälleenrakennusta edistävät kuntalaisaloitteet voivat olla avainroolissa. Vastaavasti (aivan Biosin raportin mukaisesti) valtiollisten instituutioiden tasolla vaikuttaminen on tärkeitä – tällöin ensisijaisena tavoitteena tulee olla uusliberalistisen vallan purkaminen valtioapparaatin sisäpiiristä. Kansainvälisellä tasolla talouden finansialisaation rajoittaminen on tärkeitä, kuten myös yritysten vastuullistaminen.

Yhteenvedona:

Kohtuusliike on toiminut hyvin keskustelufoorumina ja Kohtuuskehityksen esimerkkinä, ajoittain myös yhteiskunnallisena painostusvoimana. Pohjois-Karjalan Kohtuus vaarassa on ennenmuuta toiminut sosiaalis-ekologisenä sivistysliikkeenä. Onko tämä sitten valtakunnallisesti, ja kansainvälisesti (degrowth- kehityksessä), toimiva ja riittävä profiili? Vai tarvitsemmeko uudenlaista aktivoitumista: entistä enemmän – herättelyn rinnalla – 'suoraa osallistumista' yhteiskunnalliseen päätöksentekoon? Horisontaalisen demokratian vahvistaminen voisi toimia tulevan Kohtuustyön lähtökohdaksi: niin liikkeen sisäisessä kommunikaatiossa kuin ulkosuhteissakin. Liikkeen lähimaastossa vaikuttavia toimijoita voimme aiempaa aktiivisemmin houkutellessa vuorovaikutukseen ja liikkeen yhteyteen. Samoin myös toisinajattelevien kanssa on hyvä jakaa ajatuksia, käydä naapurin kanssa keskustelua. Liikkeen alkuperäiset 10 teesiä (2009), kuten myös siitä jalostuneet myöhemmät täsmennykset, ovat hyvä pohja tulevalle työlle.

(UUS)MAALAISTUMINEN

Koollekutsijat: Toni Ruuska ja Pasi Heikkurinen

Puheenjohtajat: Pasi Heikkurinen (Ryhmä 1: Omavaraisuuden käytännöt), Toni Ruuska (Ryhmä 2: Maalle muuttaminen) ja Tuuli Orasmaa (Ryhmä 3: Uusmaalaistuminen politiikka)

Ennakkoon laadittu lyhyt kuvaus työpajasta:

Omavaraiset paikallisyhteisöt ovat kautta aikojen pystyneet yhdistämään mielekkään sosiaalisen elämän matalaan ekologiseen jalanjälkeen. Lisäksi ne nähdään nykypäivänä yhtenä keskeisinä keinoina vähentää riippuvuutta talouskasvuun ja teknologian kehittämiseen perustuvasta kapitalismista. Avainsanat: omavaraisuus, paikallisuus, kestävyys.

Yhteenvedo KV7:n uusmaalaistumis-työpajasta:

Mitä uusmaalaistuminen on?

- Elämänpiirin siirtämistä maaseudulle; maalle muuttamista ja maalla asumista
- Materiaalisen ja henkisen omavaraisuusasteen lisäämistä
- Paikalliselämää korostavan kulttuurin luomista

Koollekutsujina lähestyimme uusmaalaistumista eritoten meneillään olevan ja laadultaan pahenevan ekologisen kriisin näkökulmasta. Näkemyksemme mukaisesti uusmaalaistumisen kautta on mahdollisuus (a) varautua ja sopeutua nykyisten kestäättömien yhteiskuntajärjestelmien romahdukseen vähentämällä riippuvuutta niistä ja (b) pienentää ekologista jalanjälkeä. Yhtä lailla tärkeä osa uusmaalaistumista on, että maalle muuttamisen ja maalla asumisen myötä on mahdollisuus (c) harjoittaa ja elvyttää ihmiselölle välttämättömiä elämän ylläpitämiseen liittyviä taitoja ja kulttuuria.

Kohtuus vaarassa 7 –kansalaisseminaarin Uusmaalaistuminen-työryhmän koollekutsujilla ei ollut tarkkaa selvyttä siitä kuinka laajamittaista kiinnostus uusmaalaistumista kohtaan on Kohtuusliikkeen sisällä. Tiesimme kuitenkin maaseudun ja siellä asuvien ihmisten olevan tärkeä osa sitä, mutta silti työryhmään osallistuneiden ihmisten lukumäärä yllätti meidät. Päätimme heti työskentelyn alussa jakautua kolmeen alatyöryhmään, jotka olivat: 1) Omavaraisuuden käytännöt, 2) Maalle muuttaminen ja 3) Uusmaalaistumisen politiikka. Karkeasti ottaen puolet työryhmätyöskentelyyn käytetystä ajasta varattiin alatyöryhmille ja loput ajasta käytettiin näissä työryhmissä esiin nousseiden ajatusten jäsentämiseen. Tehty kolmijako oli kuitenkin pikemminkin painotusero, sillä samat asiat ja teemat toistuivat enemmän tai vähemmän jokaisessa alaryhmässä.

Uusmaalaistujille yhteisiä asioita ovat ne monet käytännönhaasteet, jotka liittyvät elämään maalla. Tyypillisimmin nämä asiat liittyvät esim. ruoan kasvattamiseen, työvälineisiin sekä työskentelykäytäntöihin liittyviin taitoihin. Ongelmana on ymmärrettävästi se, että monet perus- ja perinnetaidot ovat kadonneet modernisaation puristuksessa, mikä tarkoittaa monelle pitkää – mutta onneksi myös äärimmäisen kiinnostavaa ja inspiroivaa – opintietä uusmaalaistumiseen. Tässä suhteessa onkin hyvin tärkeää, että maallemuuttajat löytävät toisensa vertaistukea varten, ja että ne jotka jo omaavat uusmaalaistumisen taitoja ovat valmiita tukemaan myös muita maaseudun uudelleenasetuttajia. Myös tässä suhteessa Valtimon Omavaraopisto on elintärkeä projekti.

Keskeinen jaettu huoli liittyen uusmaalaistumiseen on ”yksin jääminen” ja erillisyys muista ihmisistä ja -yhteisöistä. Samanmielisten paikkakunnalle houkuttelun lisäksi työryhmissä korostuivat sosiaalisten ja psykologisten taitojen merkitys maalle asettumisessa ja naapurisuhteiden luomisessa. Keskeinen yhteisesti jaettu tuntemus työryhmien jäsenillä oli myös siitä, että maalle asettumiseen ei ole mitään tiettyä kaavaa tai polkua – jokaisen on se itse määriteltävä ja tapailtava. Kuitenkin erityisesti kaupungeista maalle muuttaville voisi työryhmätyöskentelyn perusteella antaa sellaisen neuvon, että on parempi ottaa askel kerrallaan ja olla kärsivällinen polullaan. Tämä johtuu erityisesti siitä, että maalaiseloon ja omavaraistumiseen liittyvät taidot karttuvat ajan kanssa ja usein kantapää kautta. Lisäksi uuteen elinympäristöön sopeutuminen vie aikaa sekä luontoyhteyden että ihmistenvälisten suhteiden muodostumisen osalta.

Tarvittavan politiikan osalta tehtiin jaottelu maallemuuttoliikkeen sisäiseen järjestäytymiseen ja yleisempään yhteiskunnalliseen muutostyöhön. Sisäisissä asioissa tärkeimpänä asiana pidettiin verkostoitumista ja keskinäisen avun tarjoamista sekä sen löytymistä silloin kuin niitä tarvitaan. Mutta se, miten tätä asiaa lähdetäisiin edistämään käytännössä, vaatii vielä jatkoideointia.

Yhteiskunnallisesti maallemuuttoliikkeen kannalta ongelmallista on se, että maaseudun asemaa Suomessa puolustaa lähinnä vain Keskusta-puolue, jonka päämäärät ja keinot poikkeavat kokolailla täysin kohtuuteen, kestävyYTEEN ja omavaraistumiseen perustuvasta uusmaalaistumisesta. Tässä mielessä uusmaalaistuminen on myös käsitteenä tärkeä, koska sen uus-etuliitteen myötä tehdään ero teolliseen ja tehotuotantovetoiseen monokulttuurimaatalouteen. Maalle palataan siis toisin tekemisen kautta. Poliittisen vaikuttamisen ja yhteiskunnallisen muutoksen näkökulmasta uusmaalaistumiselle on täysin keskeistä se, että ihmisillä on pääsy maalle. Toisin sanoen niillä, jotka tahtovat asua maalla, tulisi olla siihen mahdollisuus esim. ilman kohtuutonta velkataakkaa.

Yhteenvedona työryhmätyöskentelyn perusteella voidaan sanoa, että elämänpiirien siirtäminen maaseudulle, jossa omavaraisuusastetta nostetaan paikalliseen tuotantoon ja kulutukseen perustuen, on yksi keskeinen tapa pienentää ekologista jalanjälkeä, mutta myös mahdollisuus mielekkääseen ja kestäväan elämään. Toisaalta on myös sanottava, että kysymys siitä, minkälaiset arvot, käytännöt ja rakenteet mahdollistavat uusmaalaistumisen, vaatii vielä jatkokehittelyä. Koollekutsujat ovatkin luvanneet ottaa tehtäväkseen seuraavan uusmaalaistumis-työpajan suunnittelun, jossa etenkin uusmaalaistujien verkostoitumisesta sovitaan tarkemmin.

KANSALAISTOIMINTA (ELOKAPINA)

OSALLISTUJIEN PÄÄKOHDAT:

- Full Moon, Full Stop levittäminen Suomen laajuisesti eri kansalaisryhmiin ja soluihin, jotka päättävät yhteisestä toiminnasta ja myös järjestöjen spesifimmästä ”omasta” toiminnasta.
- o Yhteydenpito Kohtuusliike.fi (Helppo avata foorumi ja tiedottaa aktivisteja). Valmiita pohjia olisi hyvä hyödyntää.
- o Kokeillaan Foorumi-tiedottamista (sähköpostilista toinen vaihtoehto) kasvokkain tapahtuvan toiminnan lisäksi. Jokainen paikallisryhmä kommunikoi itselleen parhaimmalla tavalla.

- Kansalaistoiminta koetaan etääntyneeksi entisestä vaikuttavuudestaan Eduskuntaan ja päättäjiin paikallistasoilla. Vaikuttaminen ei ole koettu tarpeeksi tehokkaaksi; aikaa, energiaa ja resursseja ikään kuin annettu asioille, joille ei ole loppupeleistä koettu riittävää vaikutusta.
- Maailman ylikulutus adressi missä puffattiin keskustelua liittyen mm. Suomen ylikulutuspäivä, Maailman ylikulutuspäivä, ”Älä osta mitään-päivä”- tapahtumiin (Älä osta mitään-vuosi!)
o Luontoliitolla valmis adressi kauppiaille, ”Älä osta mitään”
- Tarvitaan ilmasto- ja ympäristöliikkeen ryhtiliikettä!
- Kun puhutaan hiilipäästöistä, kansalaistoimintaryhmien YLI RAJOJEN tulee aloittaa tai jatkaa tiivistä yhteistyötä ja ottaa puheeksi ”kielleyiksi” koetut aiheet.

§ Talouskasvu

§ Raha. Luonnonvaroja tuhlaavat rikkaat ihmiset ovat suurin päästölähde, joihin meillä ei ole varaa, sijoittaminen vastuuttomasti ja epäeettisesti (aseteollisuus, päihteet, ihmisoikeuksia rikkovat yritykset, ympäristöririkolliset), pörssit jne.

§ Asevarustelu. Minkälainen olisi hiilineutraali armeija?

§ Hävittäjähankinnat

§ Päästöhuollut toiminnot: Formulat, rallit jne.

· Kansalaistottelemattomuus-toiminnan kohteeksi erityisesti julkinen ja yksityinen lentoliikenne. Lentoveron vetoimuksen allekirjoittamiseksi RYSÄYS

· Turkin tilanne, Rinteen Hallitusta täytyy painostaa antamaan täysi tuki Turkin boikotille.
ASEIDEN MYYNTI ON LOPETETTAVA VÄLITTÖMÄSTI

· Perussuomalaiset käyttävät yksilönvastuuta kansalaistoimintaryhmiä- ja toimijoita vastaan.
”Ristiriita tulee jo siinä, kun lähdimme Kolille omilla autoillamme.” Suomea on rakennettu noin 50v yksityisautoilun varaan, joten tätä vastalauseita tullaan käyttämään. Vasta-argumentointi ja siinä harjaantuminen kansalaistoimijoiden keskuudessa. Koulutuksia ja työpajoja tulisi järjestää erityisesti väittelytilanteisiin.

· Kansalaistoiminnassa on tärkeää mietittävä ”kaikkein tärkeimpiä kärkiä” ja muotouttaa toiminta sen mukaan sekä ”iskeä” näihin kohtiin

· Tuoda aina esille, että kyse on rakenteista. Tuoda asiat esille niin, että positiiviset muutokset ovat mahdollisimman nopeita ja mainita ensin hyödyt yksilölle. Ratkaisut ja vaihtoehdot pitää puheissa tuoda esille, olla ratkaisukeskeisiä eikä ongelmalähtöisiä. Näin onnistutaan minimoimaan mahdollinen vastareaktio.

· Jos me emme nosta ikäviä kysymyksiä keskusteluun, niitä ei nosta kukaan!

Ekologisen/ilmastokriisin hallinta ei ole mukava juttu, emmekä voi puhua siitä mukavana asiana. Ei pidä kaunistella. Ei pidä karttaa liian isoja asioita, pitää puhua suoremmin ja enemmän, vaikka se marginalisoisi meitä.

· Kohtuusteesten levittäminen, näkyville aktiivinen nosto.

· Toimintaviikko missä pyritään löytämään miten toteuttaa ratkaisut, jotka ovat jo olemassa. Ongelmana on ratkaisujen käytäntöönpano.

- ”Kolille tullessaan ostetaan vain itselleen puhdas omatunto” Kansalaistoimijoiden on tärkeää harjaannuttaa argumentointi eli keskustelukykyään vastanäkemyksille ja vastustajille.
 - Sanojen merkitys ja niiden käyttö tunneäljen jättämiseksi ja ymmärryksen saavuttamiseksi.
- SOLUTUS/ SOLU=ULOS

Laajempi muistio tehty osin työryhmän polveilevaa keskustelua myötäillen.

Sihteerinä Raisa, apurina Maija.

Suuri ongelma: Kaikissa ilmastonmuutosneuvotteluissa on jätetty rauhanasiat pois, armeijat ja sotilaallinen toiminta. Poliittiset puolueet eivät puhu kahdesta suuresta: sodista ja talouskasvusta. Hävittäjähankinnat tämänhetkinen iso kysymys ja ongelma. Kaikkien ympäristöjärjestöjen tulisi ottaa kantaa aseteollisuuteen. Talouselämä-lehteä kannattaa seurata: siitä saa hyvän kuvan, mitä Suomen talouseliitti ajattelee. Kestävä kehitys -käsite on rämetetty. (Brundtland: kaikki on mahdollista eli talous kasvaa ja ympäristö säästyy...) Tarvitaan ympäristöpolitiikan ryhtiliike! (fossiililobbaus, asevarustelu).

Elokapinan (Extinction Rebellion) mukaan on oltava ratkaisun eikä ongelman puolella. Luonnon tuhoaminen on meneillään, ihmisoikeudet kyllä on suojattu. Mutta lakikin sanoo, että selviytymistilanteessa saa rikkoa lakia (esimerkiksi kauppakeskuksen parkkipaikalla syttyy palamaan auto, jonka sisällä lukkojen takana on lapsi; lasin, jonka takana pelastuskirves, saa rikkoa ja (vieraan) auton oven murtaa). Nyt on selviytymistilanne. Maapallo on iso arvo. Greta olisi saanut raivokohtauksen silloin, kun puhuttiin viihtymisestä. Yhteiskuntamme kärsii masennuksesta, ja siihen sopii hyvin asenne, että antaa mennä vaan. Mikä olisi se murtumakohta, että syntyisi uutta?

Kansalaistoiminta on usein pirstaleista. Ei kaivata uusia liikkeitä vaan sitä, että tehdään yhteistyötä. Elokapinassa on paljon uutta ja radikaalia - sitäkin tarvitaan, vaikkei se kaikille soviukaan. Elokapinan ”erätauko” korostaa hyviä keskustelun sääntöjä (kuuntele toisia, liity toisen puheeseen, kerro omasta kokemuksestasi, puhuttele toisia suoraan, ole läsnä, ole utelias...) Elokapinassa lähdetään omasta ilosta ja vakuuttuneisuudesta vapaaehtoistoimintaan. Kyseessä on väkivallaton lähestymistapa.

Onnistuneiden kamppailujen tunnus on myönteisyys – vapaus, veljeys, tasa-arvoisuus. Isoon muutokseen tarvitaan iso määrä ihmisiä. Esimerkkinä Intian suolamarssi, jossa vastustettiin suolaveroa. Koko maahan levisi sana, vaikka internetiä ei vielä ollut. Suolavero koski kaikkein köyhimpiä. Fossiilikapinassa taas yksityislentokoneet olisivat yksi hyvä kohde. Rikkauden tavoittelu tulisi saada kritiikin kohteeksi. Meillä ei ole varaa miljonääreihin, he tuottavat hiilidioksidia eniten.

Monet järjestöjen piirissä toimivat ovat uupuneita. Tarvitaan myös voimaannuttamista. Toiminta voimaannuttaa (Panu Pihkalan tutkimukset). Jaksamisen(kin) vuoksi otettava huomioon toiminnan eri tasot (/ toimintaa eri tasoilla). Kyse on hillitsemisestä, varautumisesta ja merkityksellisestä elämästä. Huck puhui ekokylästä, jossa voi kokeilla, mikä toimii. ”On tehtävä kulttuurikorjaus luonnonyhteyteen. Greenpeaceä on tullut käytännön neuvoja ja apua.”

On tutkittu, että 3,5% kansalaisista jos saadaan asian taakse, muutos tapahtuu. Kaikki voivat tehdä jotain... Esim. Oulussa pystyttiin järjestämään ilmastokasvatusviikko, Pieksämäellä 0,39% väestöstä sai aikaan toimintaa... On luotava kansalaispainetta poliitikoille.

Rakenteelliset esteet tunnistettava. Esim. uusi yliopistolaki painottaa taloudellista kasvua. Väri on todennut, että näillä premisseillä yliopistoilta on turha odottaa paljon... (Vapailta tutkijoiltako sitten – ja kansalaisjärjestöiltä...)

Kohtuusliikkeen teesit pitäisi levittää laajalle. Olisi perustettava toiminnallisia soluja. Sekä paikallisia että valtakunnallisia. Organisoitettava.

Saksassa on ehdotettu, että luovuttaisiin autojen yksityisomistuksesta.

Perussuomalaiset käyttävät yksilönvastuuta kansalaistoimintaryhmiä ja -toimijoita vastaan. Ristiriita tulee jo siinä, kun lähdimme Kolille omilla autoillamme. Suomea on rakennettu noin 50 vuotta yksityisautoilun varaan, joten tätä vastalauseita tullaan käyttämään. Tai syytetään: ”Kolille tultaessa ostetaan vain itselle puhdas omatunto.” Vasta-argumentointia ja siinä harjaantumista kansalaistoimijoiden keskuudessa! Koulutuksia ja työpajoja tulisi järjestää erityisesti väittelytilanteisiin.

Maailman ylikulutusadressi. Suomen ylikulutuspäivä, Maailman ylikulutuspäivä, ”Älä osta mitään”-päivä (”Älä osta mitään -vuosi” !) Luontoliitolla valmis adressi kauppialle: ”Älä osta mitään”. Lentovero NYT!

Turkin tilanne: Rinteen hallitusta täytyy painostaa antamaan täysi tuki Turkin boikotille. Aseiden myynti on lopetettava välittömästi!

Itikka / hyttynen Suomen kansalliseläimeksi – ja sille liputuspäivä!

Miksi 30 vuoden aikana ei ole tapahtunut mitään? Kun jotain on esitetty, suuryhtiöt ovat sanoneet: ei käy! Ja poliitikot: ok! Elämme kapitalismissa. Financial Times kirjoitti, että kapitalismi on rikki – eli emme ole enää yksin... Kansalaistottelemattomuuskulttuuri – iskekäämme salaa esim. lentokenttäpumpppuihin. Painetta eduskuntaan. Hiilivero! Turpeenkäytön lopettaminen!

Miten luoda armeija, joka olisi hiilineutraali? Ja vain puolustuksellinen!

Puututtava suomalaisten yritysten verokikkailuun. Verosuunnittelu tehty rikkaille. Veroparatiisit alas! Sieltä tulee sitä kaivattua rahaa yhteiskunnan perustarpeiden pyörittämiseen.

Ralliautoilu ja formulat iso ympäristösaaste. Stop niille!

Jos me emme nosta ikäviä kysymyksiä keskusteluun, niitä ei nosta kukaan. Ekologisen / ilmastokriisin hallinta ei ole mukava juttu, emmekä myöskään voi puhua siitä mukavana asiana. Ei pidä kaunistella. Ei pidä karttaa isoja asioita, pitää puhua suuremmin ja enemmän, vaikka se marginalisoisi meitä.

Huck Middeke: Full Moon, Full Stop: Joka kuukausi täyden kuun aikaan pysähdyttäisiin miettimään, mitä tehdään jatkossa. Thank and Think.

Kannattaisi suunnata kansalaistoimintaa myös kaikkia koskevaan, esim. nuorten mielenterveyteen – näin ihmiset lähtisivät ehkä helpommin mukaan.

Millaista tietämistä tarvitsemme?

Tiivistelmä työpajan työskentelystä

* Millaisen tiedon ja tietämisen varassa rakentamaan tulevaisuutta?

* Miten tällainen tietäminen mahdollistetaan?

Vaikuttaa selvältä, että nykyisenkaltainen valtavirran tieto (ihmiskeskeinen, usein mekanistinen) ei riitä kun etsitään ratkaisuja ekokriisiin. Työpajassa käsitelimme toisenlaisen tietämisen mahdollisuuksia. Hyödynsimme ekopsykologian tarjoamia näköaloja siihen, miten ihmisen mielen ja luonnon hyvinvointi liittyvät toisiinsa ja miten voimme avata uusia tietämisen tapoja.

Tietäminen on moninaista; se tapahtuu yhdessä, jopa symbioottisesti; se tapahtuu luonnossa; sillä on aineellinen ulottuvuutensa henkisen lisäksi; tässäkin työpajassa kohtasi monenlaisia tietämisen tapoja.

Tietämisellä on kaleidoskooppimainen luonne: on tarpeen hyväksyä ja juhlistaa tiedon elävyyttä ja prosessinomaisuutta. Ei-tietäminen on myös olennainen osa kokonaisuutta.

Herkkyuden säilyttämisen tärkeys nousi esiin – oman herkkyyden arvostaminen mahdollistaa sen, että uskaltaa herkistyä toisille ja luonnolle. Tarvitaan kykyä nähdä – toisin, ekologisesti – sekä käyttää kaikkia aisteja.

Tiivistyksiä:

* Tarvitaan tiloja: sisäisiä tiloja, joissa voi kohdata ja löytää tiedon, joka meissä kaikissa jo on sekä keskinäisen jakamisen tiloja, joissa jaetaan selviytymisemme kannalta välttämättömien tietojen ja taitojen muruja.

* Tunnetaidot tulevaisuustaitoina, erityisesti myötätunto. Myös vanhat mietiskelyperinteet vahvistavat myötätuntoa.

* Vuorovaikutustaidot - itsekkyyden kulttuuri tekee kaikki onnettomiksi, sen sijaan: ”otetaan ja annetaan” vastavuoroisesti.

* Rohkeus lisää neuvokkuutta eli tiedon soveltamista tekemiseen. Arjen kohtaamisissa kannattaa rohkeasti avata suunsa ja ilmaista – ystävällisesti – mitä todella ajattelee tai tuntee. ”Olen eri mieltä tuosta.”

* ”Yhdelläkin muovipussilla on väliä.” (Tere Vadén) Henkisesti ja aineellisesti.

* Tieto elää vain ihmisessä ja muunlaisessa luonnossa; näiden toiminnassa. Se ei sijaitse kirjastoissa tai internetissä. Tieto ei toimi ilman vastuuta. Tiedon ympärillä rohkeus, empatia, täysipäisyys, taju.

* Loppukierroksella suosiota herättänyt ehdotus: "Tarvitsemme tietoa siitä, miten toteutetaan hybriksestä parantava täysipäisyyden ja rajan tajun palauttava kiireellinen ja joukkomitallinen lyhytterapia."

Laajemmat muistiinpanot:

[sihteerin omat ajatukset vihreällä]

Ekopsykologia ja tietäminen

Alkuun kuultiin Sini Forssellin alustus, jossa tietämisen teemaa tarkasteltiin ekopsykologian viitekehyksen kautta. Taustana oli Forssellin ja Timo Järvensivun dialogiprojekti "Ekopsykologiadialogit ekologisista kompensatioista ja luonnonsuojelusta", jossa tiedon ja tietämisen teema oli herättänyt paljon keskustelua.

Ekopsykologia tarkastelee luonnon ja ihmisluonnon kytköksiä. Ekopsykologian kentällä on esitetty kysymys, miksi asiat eivät muutu, vaikka meillä on aivan riittävästi faktatietoa ympäristötuhosta. Kenties moderni elämä on rakentunut niin, että meiltä puuttuu kokemuksellista, suoraa tietoa luonnosta ja siitä, minkä varaan elämämme on rakennettu. Tämän suoran kokemuksen herättely ja herkistyminen on kiinnostanut useita ajattelijoita ekopsykologian kentällä. Esimerkiksi David Abramian mukaan ihminen on luotu suhteisiin: ihmisen aistit ovat portteja, joiden kautta tulemme ravituksi toisenlaisuudesta. Laura Sewall puhuu ekologisen näkemisen taidosta, siitä, että turtuneisuuden sijaan pysähdytään huomaamaan ja näkemään asioita. Näkemiseen liittyy myös tulevaisuuden kuvittelu sisäisin silmin. Ekopsykologia käsittelee myös herkkyyden ja havaintojen tekemisen esteenä olevaa turruttamisen kulttuuria.

Sini kertoi, että dialogiprojektissa käsiteltiin muun muassa tietämisen moninaista luonnetta (viisaus, kehollinen kokemus, tunteminen, aistit, tekemisen taidot, intuition väläykset, unet, elämisen taidot kuten ristiriitojen sietäminen...) ja pois työnnettyä tietämistä - kaikkea mitä tavallaan tiedämme mutta emme uskaltaisi tai ehtisi tietää.

Jos joitakin ajatuksia päästäisi pintaan, pitäisi muuttaa jotakin → pelottavaa

"Realiteetit", [Kenen hallussa ne ovat? Kuka määrittelee? Määrittelyn valta, asiantuntijavalta, poliittinen valta]

Keskustelua

Mitkä aistit hallitsevia tietämisessä? Näkeminen painottunut pitkään länsim historiassa, nykyään infoaähky, kuvien tulva, mainokset (vs. Kalliomaalaukset, korkeampitasoista tietämisestä? Yhteys muuhun luontoon vahvempi → viesti tähän aikaan?). Kuvia tulkitaan, kokemuksen kautta tietoon.

[taiteilijat erityisinä tietäjinä, onko heidän statuksensa tietäjinä kuitenkin kokenut inflaation nykyaikana?]

Vrt. entisajan "näkiäjät", "tietäjät"; hämäkö silmillä näkeminen muuta näkemistä?

Syvä tietäminen

Jokaisella oma suodatin jonka kautta nähdään ja tiedetään asioita

”haltioitumisen armolahja”

[**Tietämisen valtarakenteet, hegemonia, hierarkkisuus (järki-tunne-dualismi, tiede-arki/kokemustieto jne.)**]

Näkymätön, näkyvä tieto/tietäminen

Entisajan kuvat jääneet talteen, kokemukset kadonneet. Esim. kalliomaalauksiin liittyy myös akustiikka ja valon vaihtelut. Kulttuurin muodot tiedon välittäjinä, musiikki, kuvat...

Eritoten tästä ajasta jää kuvia ja tekstiä. Informaation kiivas tahti, vaikeampi omaksua, nonverbaalisen havaitsemisen suuri osuus kaikesta havaitsemisesta. Tiettyjen aistien hallitsevuus tietämisessä, ”se kasvaa jota ruokitaan.”. Lapsilla joustavuutta vielä, mutta milloin menetetään ja miksi? Älylaitteet!! Teknologia ”tukkeuttaa” ihmisiä. Mielen kolonisaatio (Pauliina). Mikä mieleemme täyttää?

Tietäminen on sosiaalista ja kollektiivista, myös ei-inhimillisen kanssa syntyvää. [**Symbioottinen tietäminen, Glenn Albrechtin symbioseeni-käsite/visio**] Liikaa keskitytään individuaaliseen tietämiseen. Materiaaliset edellytykset tietämiselle, ympäristö.

Miten tietäminen saadaan välttämättömän siirtymän palvelukseen?

Tietämisen vaikuttavuus yhteiskunnallisen muutoksen tekemisessä (esineet apuna hahmottamisessa)

- siilikeramiikkateos: miten voi vaikuttaa tiedolla toisiin, saako olla kärkeä? [dialogisuuden merkitys ja rakentaminen], vastoin luontoaan vaikea toimia, jos muutoksia halutaan niin ei voi perustua puhtaasti tunteeseen; pitkäjänteinen kansan sivistäminen → massat liikkeelle; mutta ei saisi katsella ylhäältäpäin [**hierarkkisuuden ja polarisaation purkaminen**]

- kangasmerkki: monella ihmisillä ”huppu” päässä, raa’asti agitaatiota ja propagandaa; kenelle propaganda kannattaa suunnata? (”tulkaa barrikadeille, täällä on viihtyisää!”); oman elämänmuodon

menettämisen uhka ”paksuna huppuna”, syyllisyydentunto; **[propaganda ei saisi aiheuttaa vastakkainasetteluja]**; toisenlainen propaganda (”me koitamme säilyttää elämää ja mukavia asioita, liittykää meihin”) → voiko näitä kahta yhdistää?

- *Ville Lähde: Niukkuuden maailmassa -teos*

- niukkuuden sijaan puhuttava runsaudesta, esim. Halloween-nyyttikestien vaihtaminen kekrijuhlaan koulussa; **[uudet muodot suhteutettava tuttuihin]**

- kaleidoskooppi: näkökulmien runsaus ja niiden keskustelu, mikään ei ole jämähtänyttä; näkökulmien verkko, yhteensulautuminen; kuinka paljon meidän tarvitsee tuottaa lisää uutta (tietoa)? Kuinka paljon me oikeastaan jo tiedetään? Tietämisen tilannesidonnaisuus; tietämisen minimisääntö → pienin mahdollinen tiedon määrä jotta voi tehdä jotain (esim. tieto, että eläin kärsii); mikä viime kädessä se, joka ajaa toimintaa; **[faktatietoa tarpeeksi, tarvitaan tunnetaitoja ja luottamusta intuitioon; olemme ulkoistaneet monia asioita esim. asiantuntijoille, elämänvalmentajille yms., kulutus- ja teknologiauskovainen kulttuuri hämärtänyt tätä]**

- naru: miten tiedot saisi ”punottua yhteen”, mitä tällä integroidulla tiedolla voisi ”kalastella”? Tieto leviää **[trendit]**; kytkeytyminen, kuulluksi tuleminen, merkityksellisyys, (tietämisen) verkostot

- raha: tietoa joka on rahatalouden ulkopuolella jota ei rahalla saa, kaikki tarvittava tieto on jo meissä, meillä, mutta miten luodaan aikaa&tilaa (myös sisällä) tutustua siihen (esim.

maailmanuutisten seuraamatta jättäminen), viipyilevä, yksinkertainen oleminen; tietämys&taito

jolla selvittää hengissä; ristiriitainen tieto, mutta johonkin täytyy uskaltaa ja olla rohkeutta luottaa;

omien motiivien kirkastaminen; **[taiteen merkitys syvän/intuitiivisen/sanattoman**

tietämisen/ymmärryksen tavoittamisessa; kokemus ei ole sama asia kuin tieto, mutta tärkeää

tiedon kannalta; liikaa tunteen ja järjen dualisoimista tulee välttää → integraation, holismin

tärkeys; olemme kokonaisvaltaisia olentoja], tunne ja tarinat motivoivat, liittyminen tunteen

kautta, **[psykologinen huomio: merkitykset ja arvostukset sekä motivaatio rakentuvat**

kokemusten ja tunteiden kautta → aineettoman, kestävän hyvinvoinnin ja tyytyväisyyden

äärelle]

- muumisakset: poisoppiminen tietystä tietämisestä, tietämisen tavoista; tietämisen muutoksen hitaus, paljon opeteltavaa; apuvälineet esim. alkuperäiskansoilta? **[kulttuurisen appropriatian vaara?]**

- nukke: alkuperäiskansojen tieto, tiedon moninaisuus, kaikenlaista tietoa tarvitaan; **[ambivalenssi siinä, että toisaalta tiedostaa kriisin, mutta samalla tyyneys]**, myötätunnon suuntautuminen ulospäin, solidaarisuus, ei vain se että kaikki on omassa itsessä hyvin; henkiset, yhteisölliset työkalut joilla keitetään, joista ammentaa voimaa; **[emansipatoristen liikkeiden integraatio: epätasa-arvo ja jäykät sukupuoliroolit kontribuovat ekokriisiä, samaten eläinten tehotuotanto → myös veganismi emansipatorisena liikkeenä; ekofeministisestä näkökulmasta muun luonnon ”vapauttaminen” ihmisen sorrosta eli ekokriisin torjuminen on myös emansipatorinen liike]**

[Symbioottinen tietäminen, tunnetaidot (myötätunto)], selviytymisen taidot, solidaarisuus,, yhteistyö

Millaista tietämistä tarvitaan:

- tarvitaan vuorovaikutustaitoja, opitaan ilmaisemaan ajatukset ja tunteet sekä kuuntelemaan kunnioittaen; itsekkyyden ja ahneuden ja ottaminen tekee kaikki lopulta onnettomiksi,
- inhimillisen herkkyyden suojeleminen ja säilyttäminen → mahdollistaa kuuntelemisen
- tieto syistä ja romahtamisesta on jo, tiedon moninaisuus → eletävä sen kanssa, kohtaaminen; tietoa riittää, mutta tajua siitä ei **[ymmärrys vaatii myös tunteen, kokemuksellisuuden]**, tieto prosessina ja toimintana → mitä tieto tekee sosioekologisessa ympäristössämme?
- arjen käytännöt: keskustelujen rohkea avaaminen eri ympäristöissä, rohkeuden rakentaminen
- tarvitsemme tietoa siitä, miten parannamme hybrisi-mielenterveyshäiriön, täyspäisyyden ja rajojen tajun palauttava joukkomittainen lyhytterapia **[luontoyhteys, luontoavusteiset interventiot, keskinäisriippuvuus]**

- tieto ei toimi ilman vastuuta, tiedon kanssa tulee vastuuta, tieto tarvitsee muita asioita ympärilleen jotta toimisi (empatia, toiminta, vastuu...), henkilökohtaisten valintojen vaikutus → tulee kantaa vastuu **[ympäristökansalaisuuden rakentaminen; koulutus, kasvatus, tunnetaidot, osallisuus, yhteisöllisyys]**

-ei-tietämisen taju osa viisautta **[esim. psykologin tietty eettinen vastuu asettua ei-tietämisen tilaan suhteessa asiakkaaseen → kunnioittaminen, asiakas oman elämänsä asiantuntija], [epävarmuuden, ambivalenssin sietäminen osa tietämistä]**

- tieto elää vain ihmisissä ja muunlajisessa luonnossa, ei voida kasata tietoa internetiin, kirjoihin tms. **[data, informaatio]** → tietäminen/ymmärrys kasautuu inhimillisissä käytännöissä, tässä hetkessä, toiminnassa; muussa luonnossa valtavasti tietoa, tieto muuttuu relevantiksi suhteissa **[→ tieto rakentuu vuorovaikutuksessa]**

METSÄRYHMÄ

Metsäryhmän taustalla: ilmastokriisi ja lajikato

Isot kysymykset: Mitä halutaan saada aikaan? Minkä pitäisi olla toisin?

Motto: Katastrofi on jo tapahtunut, mutta raiskattuun metsään kasvaa sieniä.

Ihmisten metsäsuhde

- Luontokokemus ja hyvinvointinäkökulma ei riitä: ”Onko minun (metsä)suhteeni autenttinen?”. Mikä on sellainen riittävä konkreettinen toimi, joka takaa metsien riittävyyden ja luontoyhteyden jatkumisen?
- Maakasvatus: tunne siitä, että maa on se mikä kantaa.
- Kiinnostuksen herättäminen: Metsätarinoita jaettavaksi?
- Metsälobbaajat luoneet narratiivin, jonka mukaan metsä on hyvinvoinnin perusta. Lisää metsäteitä rakennetaan edelleen. Miten narratiivi jatkuisi, täydentyisi? Hyvinvointinäkemys (metsät ovat tärkeitä hyvinvoinnillemme) ei riitä: pitää nähdä riippuvuus luonnosta, ”resurssitietoisuutta” pitäisi olla enemmän. Tietoisuutta, joka johtaa toimintaan.
- Monet suojellut metsät ovat hoitamattomia perikuntien metsiä.
- Hakkuiden määrä ei saa kasvaa. Suomi joutuu maksamaan sellunteosta jatkossa jos hakataan yli EU:n suositusten. Jotkut hyötyvät, eivät kansalaiset – ”suuri huijaus”

Uudet metsänomistajat

- Hyvä että 65% Suomen metsistä yksityisillä omistajilla.
- Monilla kaupunkilaisilla maanomistajilla ei tietoa, miten hoitaa metsiään.
- Metsien suojelu on tärkeää, mutta Suomessa on erityisen tärkeää, mitä tehdään talousmetsissä. Siksi esim. jatkuvan kasvatuksen tie on tärkeä: jatkuvalle kasvatukselle pitää saada rahaa aivan kuten suojelulle, esim. rahasto
- Nämä eivät ole ehkä ainoita vaihtoehtoja reagoida: ”ei ole varaa”, ”ei ole mitään suojelemisen arvoista”
- jos teen jatkuvaa kasvatusta, seuraava sukupolvi voi ehkä jatkaa samalla tavalla – jatkuva kasvatus saattaa olla tasaista tuloa, kokonaisuutena tulot ovat mahdollisesti enemmän kuin avohakkuumallissa. Jos suojelen, mitä tapahtuu, kun suojeluaika loppuu, hakataanko metsäni? Sukupolvilla, jotka kohta perivät metsää, ei ole kosketusta metsään
- Ketä kuunnella? Miten voi välttää paniikkiratkaisuja?
- Timo Pukkala käyttää sijoitusargumenttia: Arvometsän osakkaista merkittävä osa on sijoittajia, osa sijoituspolitiikkaa
- Eri (metsänhoito)mallit ovat yhdistettävissä.
- Yhteismetsä on yksi mahdollisuus
- Meidän metsämme-ryhmä Salossa on tekemässä -ohjeistusta: Mitä teet kun lähimetsä uhattuna?
- BIOS on julkaissut metsänkäytön suunnitelman <https://bios.fi/>
- *mistä metsänomistaja saa tietoa?* Kaupunkilaismetsänomistajilla ei ole kosketuspintaa ja osaamista metsäasioissa. Metsänhoitoyhdistysten pitäisi olla puolueettomia (mutta saavat tosiasiaa tuloja metsätyöstä eli esim. metsien istutuksesta). Kun metsänomistaja hakee tietoa, hän ei saa sitä keneltäkään puolueettomalta asiantuntijalta tietoa. Luonnonvarakeskus LUKE tarjoaa sekavaa tietoa faktoista, esim. metsävaroista.
- Kaikkea tietoa pitää nykyisin epäillä. Esim. minkä verran nykyisin laitetaan suojeluun? Onko se hyvä tila? Minkälaista korvausta saisin, jos suojelisin (METSÖ-ohjelma), onko metsäni suojeltavissa yhteisin varoin? Soiden suojeluohjelman täydennykseen on nyt tulossa rahaa, myös yksityismaita ostetaan suojeluohjelmaan.

- Jatkuvapeitteistä kasvatusta pitäisi kehittää ja kampanjoida motolla ”suojele monimuotoisuutta ja tienaa enemmän kuin ennen”. Yhteysverkostot ovat tärkeitä, esim. niiden kesken, jotka jo tekevät peitteistä metsätaloutta.
- *Metsänomistajille pitää järjestää tiedotuskampanja tai EU:n painostaa, jotta muutettaisiin metsänkäsittelyä. On olemassa jatkuvapeitteisen kasvatuksen yhdistys SILVA; samoin Hiilipörssi, joka toimii soiden ennallistamiseksi (vedenpinnan korkeuden säätäminen on yllättävän tarkkaa, jos ei halua päästöjä!)*

Soista

- Soiden ennallistaminen: on saanut myös kritiikkiä tutkijoilta, sillä aiheuttaa aluksi metaanipäästöjä. Ehkä kannattavinta jättää ojat tukkeutumaan itseksensä – tämä riippuu suotyypistä, joskus voidaan näin lisätä nieluja. Monimuotoisuuden takia ennallistaminen kannattaa (aina?). Kosteikoilla viihtyy monia lintulajeja. Ojitus ja metsämaan muokkaus aiheuttavat järvien rehevöitymistä.
- Keskustan kannattajista 60%: turpeen käyttö voidaan lopettaa
- Ilomantsissa on uusi aktiivihiilitehdas, joka käyttää turvetta.
- Maa köyhtyy ravinteista, lasketaan pinta-alan tuottavuutta, turvemaita & köyhtymistä
- Puhutaan jalostustaimista & lannoittamisesta, ei tiedetä tarpeeksi ilmastonmuutoksesta
- Suomella on velvollisuus raportoida UNCCD eli aavikoitumissopimukseen mutta MMM jättää raportoimatta maaperän köyhtymisen esim. soilta ja niiden päästöt
- Turvepeltoja ei saisi missään nimessä raivata lisää, edelleen soita ojitetaan pelloiksi mm. karjanlannan levitystä varten. Niistä aiheutuu hiilipäästöjä. Yhä edelleen luonnontilaisia soita ojitetaan. ”Lantalogistiikka”: lantaa tarvitaan kasvinviljelytiloille eläintiloilta, mutta tilat ovat eri puolilla Suomea – lantaa voidaan myös käyttää biokaasun tuottamiseen, mutta onko se kannattavaa?

Sertifikaatteja, suojeleohjelmia

- FSC sertifiointi on parempi kuin Suomessa yleisesti käytetty PFCE
- Kuka valvoo sertifikaattien noudattamista? Mitä seuraa, jos sertifikaatin vaatimuksia ei noudateta? Ei mitään...
- REDD+ -kompensaatiosysteemi on monimutkainen ja kallis (<http://ilmasto.org/kirjoitukset/reddilla-kohti-nollapaastoja.html>). Kompensaation pitäisi olla viimeinen ratkaisu
- METSO-sopimus: esimerkki siitä, missä metsänomistajat kaipaavat neuvoja. HILMA on tulossa
- METSO-rahoja pienennettiin huomattavasti Sipilän hallituksen aikana.
- Sertifiointi (PEFC, FSC): kriteeristö ei ole riittävän hyvä.

Uusia metsänkäytön tapoja

- Oksia voi käyttää biohiilen tekemiseen, Sitä käytetään maanparantamiseen ja biohiili sitoo hiiltä maahan. Ei ole levinnyt. Olisiko hyvä, jos leviäisi?
- Puun hyödyntäminen: miksi vain sellua eikä tukkia? Mihin kaikkeen puuta voidaan käyttää? Lainsäädäntö ei enää vaadi ”mukautumista selluteollisuuden vaatimuksiin”. ”Biojalostamo” (polttoaineen tuotanto) esim. Lieksaan on rakenteilla. Tämä köyhdyttää edelleen metsäluontoa, sillä oksat ja muut karikkeet viedään pois metsästä. Miksi puistamme tehdään tekstiilikuitua, miksi ei pellavasta, hampusta ja nokkosesta?
- Metsästä saadaan tuottoa monin tavoin (esim. pakuri).

- Jokamiehen oikeudet ovat Suomessa tärkeitä: mutta miten myös nuoret saataisiin kiinnostumaan metsässä kulkemisesta, marjastamisesta? ”Hiljaisten metsien retki” – yhtenäiset hiljaisuuden alueet, missä ne ovat? Vaellussinkut.
- ”Meidän metsämme” ryhmä on aloittanut 2018, heillä on kotisivut ja siellä kannanotto
 - metsädialogit. Salo, Helsinki, Riihimäki (metsänomistaja Sampo Manninen)
 - mukana Hakkarainen MTKsta, Metsäteollisuus, MHYt, Metsäkeskus
 - tutkijat, aktivistit, SLL, miehet 50 % ja naiset 50 %
 - luottamuksellisia keskusteluja
 - Tiedekulmassa 23.1. tapahtuma, jossa dialogiin osallistuvat tapaavat
 - Timo Järvensivu fasilitoi
 - tavoite: ymmärtää vastapuolta; koska dialogit eivät ole julkisia, ihmiset voivat olla eri mieltä virallisen organisaationsa kanssa
- Voisiko aloittaa ottamalla yhteyttä seurakuntiin ja kuntiin, niillä on iso metsäomaisuus – onko suojelumyönteisiä pappeja? Meidän metsämme-ryhmä Salossa soitti seurakunnalle, nyt on kontakti sinne, samoin kaupungin geodeettiin. Isot metsänomistajat pitäisi identifioida.

Kysymyksiä naapuruuksista

- Laki vuodelta 1921
- Naapuruuslaki: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1920/19200026>
- Omistusoikeus Suomessa on tiukka, mutta auraukielto pitäisi toteuttaa, samoin metsälain muuttaminen niin, että esim. tavoitteena puhtaat järvet. Naapureita ei tarvitse kuulla, kun hakataan, samat naapuruuksisäädökset kuin muissakin asioissa, laki vuodelta 1920? Ympäristöarkkitehtuuri.
- Lähipuut ovat läheisiä, puolustan pihapiirin puita – niitä ei saa kaataa, kun tehdään töitä. Monella on omakohtaista kokemusta turhasta puiden kaatamisesta kaupungissa ja talojen lähellä

Suuret metsänomistajat

- Jokaisella firmalla on omat puunhankintaorganisaatiot, ostavat tukkia ja sellupuuta.
- Seurakunnat omistavat xx hehtaaria – monessa seurakunnissa luullaan, että metsänhoitoyhdistys on ainoa neuvoja
- Monet ihmiset kärsivät siitä, että eivät voi enää nauttia ympäristöstään. Nykyisin on paljon nuoria, jotka harrastavat retkeilyä, kansallispuistoja ja luontoa. Suurin osa suomalaisista ja myös nuorista vastustaa avohakkuita (70% kansalaisista vastustaa avohakkuita). Kansan ääntä ei kuunnella ja tässä on demokratiavaje – millä voimme muuttaa politiikan suuntaa?
- Säätiöt ovat ostaneet paljon metsää, kuka siellä käyttää valtaa?
- Säätiölaki suojaa, ja niissä on vaikeampi muuttaa toimintatapoja verrattuna yhdistykseen, jossa on helpompaa.
- Kasvottomat säätiöiden edustajat mukaan dialogiin. Nyt on hyvä momentum dialogille, pinnalla ilmastonmuutos
- Tärkeätä kirjoittaa vastineita typeriin väitteisiin ja valeisiin, toimia vahtikoirona

Loppupäätelmät:

Meidän mielestämme

1. Lähtökohtaisesti: suojelu on tärkeää
2. Metsätaloutta on ja tulee olemaan, mutta eri tavalla toteutettuna ja sen pitää painottua yhä enemmän seuraaviin asioihin:
 - a. monimuotoisuuden ylläpitoon viritetty jatkuvapuiteinen metsänkasvatus
 - b. monimuotoisuuden lisääminen

- c. hiilitalous
 - d. suunnittelun perusteena metsä, ei vain puuaineksen tuotanto
 - e. enemmän tukkia ja vähemmän sellua
 - f. hakkuiden määrä ei saa kasvaa
3. Metsänomistajat tarvitsevat puolueetonta tietoa ja siinä tärkeitä ovat:
- a. foorumit
 - b. sivustot ja tietopaketit
 - c. miettiä, miten saavutetaan erilaiset toimijat
 - d. eri puolilla olevien ryhmien äänien yhdistyminen
 - e. yliopiston tyyppisen puolueettoman toimijan aktivoiminen
4. Tarvitaan lakimuutosta:
- a. esim. maiseman muuttamiseen pitäisi määrätä dialogi naapurien kanssa
 - b. metsämaan muokkaamisen vähentäminen
5. Vaikutettava
- a. metsänomistajiin
 - b. ammattilaisiin
 - c. poliittisiin päättäjiin
6. Toimintatavat
- a. dialogit (esim. meidän metsämme), ilon ja henkisen lähestymisen kautta
 - b. tietopaketit
 - c. yhteys isoihin omistajiin, esim. seurakunnat ja kunnat
7. Tärkeä kysymys on: miten suomalaisten luonto- ja metsäsuhde voisi säilyä?
- a. maaseudun asutettuna pitäminen
 - b. on tekeillä ohjeet, miten toimia, kun lähimetsä on uhattuna
8. Miten kaikenlaisia metsänomistajia saavutetaan neutraalilla tavalla ja tiedolla?
- a. Joensuun yliopisto ja Maaseudun tulevaisuus voisivat toimia tässä?